

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра археології та музеєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з науково-педагогічної та навчальної роботи

Тарас ПШЕНИЧНИЙ

» _____ 2022_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музеєзнавство

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Історія України та культурна антропологія
(з поглибленим вивченням іноземних мов)**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Кравченко Інна Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри археології та музеєзнавства.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: Кравченко Інна Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри археології та музеєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

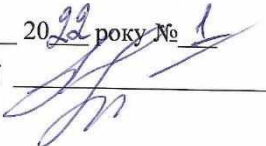
Зав. кафедри археології та музеєзнавства

 (Терпиловський Р.В.)

Протокол № 1 від «25» серпня 2022р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії (Терес Н.В.)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – опанування студентами теоретичних основ музеєзнавства, основ музейної практики, основ нових музейних технологій, історії музейної справи.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: немає

3. Анотація навчальної дисципліни:

Ознайомлення з теоретичними основами музеєзнавства. З'ясування історії становлення музеєзнавства як наукової дисципліни. З'ясування суті музею як соціокультурної інституції і науково-дослідної установи. Аналіз теорії музейного предмету. Висвітлення основ музейного джерелознавства. З'ясування основних напрямків музейної практичної роботи. Ознайомлення з основними напрямками науково-фондової роботи. Аналіз суті та специфіки музейної експозиції. Розкриття методики і процесу створення музейних експозицій. Ознайомлення з виставковою роботою музеїв. Ознайомлення з суттю культурно-освітньої діяльності музеїв, основними напрямками досліджень у сфері музейної педагогіки. Ознайомлення з базовими формами культурно-освітньої діяльності музеїв. Висвітлення основ класифікації пам'яток історії, суті музеєфікації пам'яток. Аналіз нових музейних технологій. З'ясування загальних понять сучасного музейного менеджменту. Висвітлення основних понять теорії музейної комунікації. З'ясування основних питань музейного маркетингу. Аналіз передумов виникнення феномену колекціонування у стародавньому світі, в часи античності та середньовіччя. Висвітлення процесу становлення музею в якості соціокультурної установи за доби Відродження. Розкриття процесу розвитку колекціонування і виникнення музеїв у Європі в XVII – XVIII ст. Висвітлення процесу виникнення колекціонування і музеїв у Східній Європі. З'ясування основних тенденцій розвитку музейної сфери у Європі в XIX ст. Розкриття процесу виникнення і розвитку музеїв у країнах Америки, Австралії, Африки, Азії. Визначення особливостей розвитку світової музейної справи у XX – на поч. XXI ст.

4. Завдання (навчальні цілі): формування цілісної системи знань про музеєзнавство як наукову дисципліну, основ теоретичних проблем музеєзнавства, основні напрямки практичної музейної роботи, нові музейні технології, історію музейної справи від її витоків до початку XXI ст. У результаті вивчення курсу студенти повинні *засвоїти* основи теорії музеєзнавства, властивості музейних предметів, основи музейного джерелознавства, склад і структуру музейних фондів, основні напрямки науково-фондової роботи музеїв, суть музейної експозиції, основні методи побудови експозицій, методику та основні етапи створення музейних експозицій і виставок, суть культурно-освітньої діяльності музеїв, основні напрямки досліджень музейної педагогіки, базові форми культурно-освітньої діяльності музеїв, основи роботи з музеєфікації пам'яток, нові музейні технології, основні етапи становлення музею як соціокультурної установи, мати уявлення про причини виникнення феномену колекціонування і музею; *вміти* орієнтуватись у літературі щодо проблем музеєзнавства та історії музейної справи, відбирати з інформації найголовніше, систематизувати її.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основи теорії музеєзнавства, історію становлення музеєзнавства як наукової дисципліни.	лекція, робота	самостійна контрольна робота 1	5%
1.2	Знати теорію музейного предмету, теорію музейної комунікації.	лекція, робота	самостійна контрольна робота 1	5%
1.3	Знати основні напрямки науково-фондової роботи.	лекція, робота	самостійна реферат	5%
1.4	Знати суть експозиційної роботи музеїв.	лекція, робота	самостійна реферат	5%
1.5	Знати напрямки і методичку культурно-освітньої роботи музеїв.	лекція, робота	самостійна реферат	5%
1.6	Знати загальні поняття сучасного музейного менеджменту та маркетингу.	лекція, робота	самостійна реферат	5%
1.7	Знати основні тенденції колекціонування часів античності і середньовіччя		контрольна робота 2	5%
1.8	Знати процес становлення музею як соціокультурного інституту за доби Відродження	лекція, робота	самостійна реферат	20%
1.9	Знати основні тенденції розвитку музейної сфери у XVII – XX ст.	лекція, робота	самостійна контрольна робота 2	5%
2.1	Вміти охарактеризувати основні теоретичні проблеми музеєзнавства, теорію музейного предмету, музейне джерелознавство, основні напрямки практичної роботи музеїв.	лекція, робота	самостійна залік	10%
2.2	Вміти охарактеризувати нові технології у музейній справі, питання менеджменту і маркетингу в музейній справі.	лекція, робота	самостійна залік	10%
2.3	Вміти характеризувати мотивації передмузейного збиральництва	лекція, робота	самостійна залік	10%
2.4	Вміти охарактеризувати етапи становлення і розвитку музею як соціокультурного інституту.	лекція, робота	самостійна залік	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.1	2.3	2.3.	2.4.
Програмні результати навчання (назва)													
ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.	+		+	+	+			+		+		+	+
ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.			+	+	+	+		+			+		
ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.	+	+					+		+	+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1: РН 1.1, 1.2 – 10 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2: РН 1.7, 1.9 – 10 балів/6 балів.
3. Реферат з тем ЗМ1: РН 1.3-1.6 – 20 балів/12 балів.
4. Реферат з тем ЗМ2: РН 1.8 – 20 балів/12 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання – залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання контрольних завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-8, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 9-15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, реферати) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 <i>Основи теорії музеєзнавства і практичної музейної роботи</i>		Змістовий модуль 2 <i>Історія музейної справи</i>		Залік
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		
<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Модульний контроль</i>	
20 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	

Реферат студент подає викладачеві на останній лекції кожного Змістового модулю, зокрема Реферат 1 (третьа декада березня) і Реферат 2 (перша декада травня). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 15-20 балів;
- тема розкрита неповно 10-14 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 5-9 балів;
- розкритий лише окремий аспект 1-4 бали.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи**, зокрема Контрольна робота 1 (третьа декада березня) і Контрольна робота 2 (перша декада травня). Завдання містить 5 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 2 бали.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Заліковий тест містить 40 завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		лекції	самостійна робота
Розділ 1. Основи теорії музеєзнавства і практичної музейної роботи			
1.	Вступ. Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна.	2	2
2.	Тема 2. Музейний предмет і його властивості.	2	2
3.	Тема 3. Музейне джерелознавство.	2	2
4.	Тема 4. Науково-фондова робота музеїв.	2	4
5.	Тема 5. Експозиційна робота музеїв.	2	4
6.	Тема 6. Культурно-освітня робота музеїв.	2	4
7.	Тема 7. Музей і пам'ятки.	2	2
8.	Тема 8. Менеджмент і маркетинг у музейній справі.	2	2
9.	<i>Реферат з тем ЗМ1</i>	-	10
10.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	-	-
Розділ 2. Історія музейної справи			
11.	Тема 9. Передмузейне збиральництво: стародавній світ та середньовіччя.	2	2
12.	Тема 10. Виникнення музею як соціокультурного інституту за доби Відродження.	2	2
13.	Тема 11. Музейна справа у Європі XVII ст.	2	2
14.	Тема 12. Музейна справа за доби Просвітництва.	2	2
15.	Тема 13. Музейна справа у XIX ст.	2	4
16.	Тема 14. Виникнення і розвиток музеїв у країнах Америки, Австралії, Африки та Азії.	2	2
17.	Тема 15. Музейна справа у XX – на поч. XXI ст.	2	4
18.	<i>Реферат з тем ЗМ2</i>	-	10
19.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	-	-
	ВСЬОГО	30	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник. К.: Альтпрес, 2007.
2. Карсим І.А. Культурно-освітня робота музеїв: Навчальний посібник. К.: АлЮр, 2007.
3. Карсим І.А. Науково-фондова робота музеїв: Навчальний посібник. К.: АлЮр, 2007.
4. Кравченко І.А. Основи музеєзнавства: Підручник для студентів закладів вищої освіти. К.: Видавець Олег Філюк, 2019.
5. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство. К.: Знання, 2008.
6. Петранівський В., Рутинський М. Туристичне краєзнавство. К.: Знання, 2008. 576 с.
7. Якубовський В.І. Музеєзнавство. – К., 2010.

Додаткові:

1. Карсим І.А. Пам'ятки Національного заповідника «Софія Київська» у дослідницькій діяльності Церковно-археологічного товариства при Київській Духовній Академії (1872 -1915) // Софійські читання. Вип. 2. К., 2004. С. 128-139.
2. Карсим І.А. Дослідження членами Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва подвір'я Софії Київської // Софійські читання. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Пам'ятки Національного заповідника “Софія Київська» та сучасні тенденції музейної науки» К., 2007. С. 300-313.
3. Карсим І.А. Дослідження Золотих воріт і Андріївської церкви членами Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва // Сугдейський збірник. К., 2008. С. 534-584.
4. Карсим І.А. Дослідження Золотих воріт у Києві на початку ХХ ст. // Наукові записки з української історії. Збірник наукових статей. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Вип. 27. Переяслав-Хмельницький, 2011. С. 22-26.
5. Карсим І.А. З історії пам'яткоохоронної справи у Києві початку ХХ ст. // Праці Центру пам'яткознавства. Збірник наукових праць. Вип. 20. К., 2011. – С. 51-63.
6. Кравченко І.А. Київська Андріївська церква: заходи з ремонту та охорони пам'ятки у ХІХ – на початку ХХ століття. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. К.: Видавничий центр «Київський Університет», 2016. Вип. 131. С. 31-35.
7. Кравченко І.А. З історії охорони церковної старовини у Києві в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст. // Актуальні наукові дослідження різноманітних соціальних процесів сучасного суспільства. Одеса, 2018. С. 12-16.
8. Квебекская декларация: основные принципы новой музеологии // Museum. 1985. - № 148.
9. Маньковська Р.В. Музеї України у суспільно-історичних викликах ХХ – початку ХХІ століть. Львів: Простір-М, 2016. 408 с.
10. Портер Д. Роль музея как средства коммуникации // Museum. 1983. - № 138.
11. Alexander E.P. Museums in Motion. Nashville: AASLH Press. 1979.
12. Alexander E.P. Museum Masters. Nashville: AASLH Press. 1983.
13. Alexander E.P. Museums in America. Innovators and Pioneers / E.P. Alexander. Walnut Creek; L.; New Delhi, Altamira press, 1997.
14. Lewis G.D. Collectors, Collecting and Museums. A Brief World Survey / G.D. Lewis // Manuel of Curatorship. A Guide to Museums Practice / ed. M.A. Thompson et al. L.: Butterworths, 1984.
15. Wittlin A.S. The Museum: in Search of Usable Future. Cambridge, MA: The MIT Press, 1970.